

AKTIVITETER FRA FAFO ØSTFORUM**Arbeidsinnvandrere fra EØS-land har ikke rett eller plikt til å delta i norskopplæring.**

Arbeidsinnvandrere fra Polen er i dag den største innvandrerguppen i Norge. De har ikke rett til gratis språkopplæring. En undersøkelse fra Fafo viser at språkferdigheter henger nært sammen med de polske arbeidsinnvandrernes evne til å klare seg i det norske arbeidsmarkedet – både når det gjelder å unngå utnyttning og uverdige arbeidsvilkår og når det gjelder å unngå arbeidsledighet og sosial ekskludering. - Flertallet av de polske arbeidsinnvandrerne i Oslo har ikke gått på språkopplæring, og de fleste har dessuten svært dårlige muligheter til å lære norsk i jobben, skriver Fafo-forsker Jon Horgen Friberg i kapitlet «Do nauki norweskiego» i en ny rapport fra IMDi. - Kostnadene for velferdsstaten ved at østeuropeiske arbeidsinnvandrere ikke har bedre tilgang på språkopplæring enn det de har i dag, vil på sikt kunne bli vel så høye som kostnadene ved å styrke norskopplæringstilbudet, konkluderer Friberg. (Fafo Østforum, 20.06.11) Last ned IMDi-rapporten [Godt no\(rs\)k? - om språk og integrering](#) Se også: [Ny IMDi-rapport om språk og integrering](#) (IMDi, 08.06.11)

NYHETSSAKER FRA VÅR NYHETSTJENESTE**ALLMENNGJØRING OG SOSIAL DUMPING**[Temaside om allmenngjøring](#)

Allmenngjøring i renholdsbransjen. Tariffnemnda har 21. juni 2011 fattet vedtak om allmenngjøring av Overenskomsten for renholdsbedrifter. Allmenngjøringsforskriften vil tre i kraft 1. september 2011. LO fremmet begjæring den 17. mars i år etter påtrykk fra Norsk Arbeidsmandsforbund og NHO Service. Det var enighet i Tariffnemnda om at grunnlaget for å allmenngjøre var oppfylt. NHOs representant i nemnda dissenterte imidlertid når det gjaldt lønnsnivået, mens LOs representant dissenterte når det gjaldt forskriftens omfangsbestemmelse. (Arbeidsdepartementet, 21.06.11) [Les mer](#)
Se også: [- Full seier for LO og NHO Service](#) (NHO Service, 21.06.11)
[- Dette vil bidra til mer seriøs renholdsbransje](#) (Norsk Arbeidsmandsforbund, 21.06.11)
[Seier i Tariffnemnda](#) (Fri Fagbevegelse, 21.06.11)
[NHO: - Uforsvarlig lønnsfastsettelse](#) (NHO, 21.06.11)
[NHO frykter at vedtaket kan virke lønnsdrivende](#) (NRK, 21.06.11)
[- Vedtaket må følges opp gjennom målrettede kontroller fra Arbeidstilsynet](#) (HSH, 22.06.11)

Arbeidstilsynet fortsetter arbeidet mot sosial dumping. Totalt gjennomførte Arbeidstilsynet ca. 15 000 tilsyn i 2010, av disse 3015

tilsyn for å forebygge sosial dumping. Servicekontorene for utenlandske arbeidstakere vært en viktig faktor i arbeidet mot sosial dumping. 2010 var det første året med full drift på kontorene i Oslo, Stavanger og Kirkenes. I løpet av året hadde kontorene nærmere 100 000 besøkende (29.06.11) [Les mer](#) Last ned [Arbeidstilsynets årsrapport for 2010](#)

Faktaside om allmenngjøring av tariffavtaler. Arbeidstilsynet har laget en faktaside om

allmenngjøring. Der finner du blant annet informasjon om hvem forskriftene gjelder for, lønn, arbeidstid, oppholdsrett for arbeidstaker som er EU/EØS/EFTA-borgere, samt Arbeidstilsynets rolle. Tekstene foreligger både på norsk og på polsk. [Arbeidstilsynets nettside om allmenngjøring av tariffavtaler](#)

Innkjøp inn i svensk kamp mot sosial dumping. Svenskane har rigga seg til med nye våpen i

kampen for å ta vare på "den svenske modellen" i arbeidslivet. Sosial dumping skal det kjempast mot, og eit av våpna er bruk av ILO-konvensjon nr. 94. Av den går det fram at offentlege oppdragsgivarar skal stille minstekrav til lønn og arbeidsvilkår hos leverandørane deira. Med det svenske vedtaket i Riksdagen har nå alle nordiske land godkjet denne konvensjonen. (Doffin, 01.07.11) [Les mer](#)

Hordaland: Stor fellesaksjon i strandsonen. Med kystvaktskip og uniformert politi slo en stor fellesaksjon til i strandsonen på Askøy tirsdag. Målet med aksjonen var å avdekke ulovlig bygging og kontrollere utenlandske arbeidere. Arbeidstilsynet besøkte totalt 11 virksomheter. Under aksjonen fant de flere utenlandske arbeidere som jobbet for 135 kroner timen, under kravet om minstelønn på 149 kroner timen. Dessuten manglet flere arbeidere ID-kort. (Bergens Tidende, 25.06.11) [Les mer](#)

Vil ikke gripe inn mot vikarbransjen. – Vi er ikke i mot bemanningsbransjen, vi er mot dårlige lønns- og arbeidsvilkår, svarte statsminister Jens Stoltenberg på LO-Aktuelts spørsmål: - *Bemanningsbransjen er en av de bransjene i Norge som har størst vekst. Er dette en*

utvikling dere ønsker eller vil regjeringen sette inn noen tiltak? Statsministeren svarte med å henvise til handlingsplanene mot sosial dumping, og at det viktigste er å hindre at folk har dårligere lønns- og arbeidsvilkår. Stoltenberg har dermed et annet syn på bemanningsbransjen enn sin fagstatsråd, arbeidsminister Hanne Bjurstrøm. (LO-Aktuelt, 24.06.11) [Les mer](#)

Arbeidsministeren frykter A- og B-lag - polske tillitsvalgte opplever seg som C-lag. Det er registrert 57.000 polakker i Norge. Arbeidsminister Hanne Bjurstrøm møtte to nye landsmenn som begge har klart seg bra, selv om de strevde en del i starten. Piotr Oklecinski og Michal Olechnowicz fikk fortalt ministeren hvordan det norske arbeidslivet ser ut med polske øyne. En historie om økte inntekter, men også om strev og savn. Bjurstrøm var ute etter å få vite hva de hadde erfart av sosial dumping, og hvordan Norge behandler utenlandsk arbeidskraft. Hun frykter et A- og B-lag på arbeidsmarkedet. – C-lag, repliserte Piotr. Og forklarte at polakker må jobbe hardere og tjener dårligere. (Magasinett, 20.06.11) [Les mer](#)

EFTA-DOMSTOLEN

Indre marked: Norsk forskrift om offentlige kontrakter i strid med EØS-avtalen. Ifølge EØS-reglene må krav til lønns- og arbeidsvilkår for

arbeidere utstasjonert i Norge av selskaper fra andre EØS-land vise til bestemmelser i enten allmenngjorte tariffavtaler og/eller lovgivning. Det er ikke mulig med regler som bare omhandler offentlige anskaffelser. Likevel krever den norske forskriften at de offentlige anskaffelseskontraktene må inneholde bestemmelser om at arbeiderne skal ha lønns- og arbeidsvilkår som ikke er dårligere enn hva som følger av nasjonal tariffavtale eller det som ellers er normalt for tilsvarende arbeid i den aktuelle sektoren. ESA mener at denne forskriften er i strid med Utstasjoneringsdirektivet slik det er tolket av EU-domstolen i Ruffert-saken. (EFTA Surveillance Authority, 30.06.11) [Les mer](#) Se også: [ESA forbyr krav til arbeidsvilkår](#) (ABC Nyheter, 30.06.11)

Bjurstrøm kjemper videre mot ESA om sosial dumping. ESA avga 29. juni 2011 en "Reasoned opinion" om at forskriften om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter er i strid med EØS-avtalen. - Det er skuffende at ESA ikke har fulgt den norske

argumentasjonen i saken. Dette er en svært viktig sak, og det er uakseptabelt at myndighetene ikke skal kunne gå foran som et godt eksempel når det gjelder å hindre sosial dumping. ESAs avgjørelse vil bli nøye gjennomgått med tanke på hvordan vi skal forholde oss videre i saken. ESA gir oss to måneder på å rette forholdene som strider mot EØS-regelverket, dvs. 29. august. Vi vil i første omgang be om utsatt frist fra ESA for å kunne vurdere saken grundig, sier statsråd Hanne Bjurstrøm. (Arbeidsdepartementet, 30.06.11) [Les mer](#) Se også: [I skvis mellom FN og EU](#) (Fri Fagbevegelse, 01.07.11)

Trenger baltene norsk diett? Litauere på jobb i Norge trenger ikke mer enn 70 kroner dagen i diett, hevder Peab. Statsbygg er uenig, og krever 291,50 kroner dagen som er den norske satsen. Statsbygg mener losji og diett må ligge på norsk tariffnivå, de mener å ha loven i ryggen - nærmere bestemt [forskriften om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter](#). Peab mener EU-retten ikke gir åpning for å kreve dette. Saken kan havne i retten. (Magasinett, 27.06.11) [Les mer](#)

Sosial sikkerhet: Norske regler for arbeidsledighetstrygd i strid med EØS-avtalen. Norge og Island må endre sine lover om vilkår for utbetaling av arbeidsledighetstrygd til utenlandske arbeidere som kun har arbeidet kort tid i de respektive landene. Det er konklusjonen som EFTAs overvåkinsorgan ESA har sendt Norge og Island. EØS-avtalen gjør det klart at man ikke kan sette krav til hvor lenge en person har hatt arbeid i Norge eller Island for å regne med de oppsparte rettighetene personen har med seg fra andre EØS-land (EFTA Surveillance Authority, 30.06.11) [Les mer](#)

Island tapte på alle punkter i EFTA-domstolen. EFTA-domstolen har avsatt dom i saken mot Island om hvordan landet har iverksatt utstasjoningsdirektivet. Island tapte på alle punkter. Det var ESA som brakte saken innfor EFTA-domstolen. Utstasjoningsdirektivet har vært oppfattet som et viktig instrument for å unngå sosial dumping når utenlandsk arbeidskraft oppholder seg midlertidig i et annet EØS-land. ESA mente, og nå EFTA-domstolen, at den islandske loven gikk for langt fordi den blant annet krever at også utenlandske arbeidstakere skal ha rett til to dagers lønn under sykdom for hver måned vedkommende har arbeidet på Island i de første tolv måneder. (LO, 28.06.11) [Les mer](#)

Les [EFTA-domstolens domsavsigelse](#)

Les [rapport fra høringen i EFTA-domstolen](#)

Frykter norsk lønn taper i Efta. Med støtte fra NHO har ni norske verft reist sak mot allmenngjøring av tariffvilkårene i verftsindustrien. De ni mener at bestemmelser rundt norske lønns- og arbeidsvilkår i tariffavtalen ikke skal gjelde for innleid, utenlandsk arbeidskraft. Saken skal opp for Efta-domstolen i Luxembourg onsdag 12. oktober, og klubbleder Ståle Johansen ved Kværner Verdal frykter at Efta-domstolen skal åpne for rovdrift på utenlandsk arbeidskraft ved norske verft. (Trønder-Avisa, 01.07.11) [Les mer](#)

Se også: [Norsk lønn i EFTA-domstolen 12. oktober](#) (Magasinett, 14.06.11)

ARBEIDSINNVANDRING

[Temaside om arbeidsinnvandring](#)

Leder: Legg til rette for innvandring. - Vi trenger arbeidsinnvandrerne. Uten polakker, estlendere og latviere – for eksempel – vil samfunnet vårt mer eller mindre stoppe opp. De bidrar med viktig kompetanse og til å dekke arbeidskraftsmangler i flere sektorer, skriver Romsdals Budstikke på lederplass. - Skal vi oppleve ytterligere vekst, må enda flere utlendinger komme til Norge. Myndighetene har fått på plass et forståelig regelverk som gjør det enkelt å rekruttere fra utlandet. Utfordringene er imidlertid større i bedriftenes nærmiljø. Arbeidsinnvandrerne må integreres både språklig og sosialt. Og selvfølgelig må man tilrettelegge med boliger. Dette er en viktig og felles jobb for bedrifter og kommunene. (Romsdals Budstikke, 28.06.11) [Les mer](#)

Flere arbeidsinnvandrere på lengre opphold - særlig svensker og polakker. Nye tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB) viser at antall lønnstakere på korttidsopphold i Norge gikk ned med 5 400 fra 4. kvartal 2009 til 4. kvartal 2010. I arbeidsmarkedet ble imidlertid denne nedgangen mer enn oppveid av at 26 300 sysselsatte innvandret i samme periode. Når det blir færre lønnstakere på korttidsopphold og flere sysselsatte innvandrere, betyr det at det har vært en forskyvning fra korte opphold i Norge (på under seks måneder) til lengre opphold (på over seks måneder). Dette er en utvikling vi har sett de siste årene. Det er særlig svensker og polakker som ligger bak denne vridningen i innvandringsmønsteret. (SSB, 17.06.11) [Les mer](#)

SSB: Utenlandsk arbeidskraft vil strømme til Norge.

Statistisk sentralbyrå (SSB) anslår at sysselsettingen frem til 2014 øker med 220 000 personer. Norsk næringsliv vil skrike etter arbeidskraft. SSB regner med at de fleste av de nye jobbene vil bli dekket ved økt arbeidsinnvandring. Den rekordhøye innvandringen er en ny trend som nå er i ferd med å feste seg i norsk økonomi. Både SSB og Norges Bank legger til grunn en nettoinnvandring på 45 000 personer hvert år fra i år til 2014. Rekorden fra 2008 vil bli slått hvert år. (Aftenposten, 15.06.11) [Les mer](#)
Se også: [NHO Vestfold: Bedrifter bør oppsøke internasjonale markedsplasser for kompetanse](#) (Sandefjords Blad, 20.06.11)

– Kan ikke diskriminere oss ut av finanskrisen. – Vi må passe på at det ikke utvikler seg et todelt arbeidsliv i kjølvannet av finanskrisen, sa arbeidsminister Hanne Bjurstøm da hun talte på ILOs arbeidskonferanse i Geneve. Statsråden ser med bekymring på at diskrimineringen i arbeidslivet øker internasjonalt. – Økt behov for arbeidsinnvandring kan øke farene for et A og B lag i arbeidslivet. Det er avgjørende at vi klarer å møte framtidens arbeidskraftbehov uten at det undergraver våre arbeidslivsstandarder. Kampen mot sosial dumping handler ikke om proteksjonisme, men å skape globale standarder for et anstendig arbeidsliv, sa statsråden. (Arbeidsdepartementet, 16.06.11) [Les mer](#)

Nye minstelønssatser for jordbruket. Alle satser i jordbruks- og gartnerioverenskomsten økes med 4 kroner etter enighet mellom Fellesforbundet og Landbrukets Arbeidsgiverforening (LA). Endringene innebærer at allmenngjort minstelønssats for eksempel for ferie- og innhøstingshjelp nybegynnere over 18 år er hevet til kr 104,00 inntil 3 mnd. Satsene gjelder fra 1. april 2011. (Norges Bondelag, 29.06.11) [Les mer](#)

Se også: [Nye allmenngjorte lønnsatser gjeldende f.o.m. 1. april 2011](#) (LA)

Frankrike: Konsern ilagt millionbot for underbetaling av 1200 ansatte. Carrefour er ilagt en bot på 3,7 millioner euro for ikke å ha betalt minstelønn til den del av sine medarbeidere i hypermarkeder. Rundt 1.200 medarbeidere er berørt. En domstol i Evry utenfor Paris mener at konsernet brøt loven. En talsmann for selskapet sier at de vil anke dommen. (Dagligvarehandelen, 17.06.11) [Les mer](#)

FrP: - Bytter ut befolkningen. - Statistisk sentralbyrås (SSB) nye befolkningsfremskrivninger viser at nordmenn vil være en minoritet i eget land innen et par generasjoner. Vi er i ferd med å bytte ut befolkningen, sier Fremskrittspartiets innvandrings- og integreringspolitiske talsmann Per-Willy Amundsen. - Selv uten den sterke veksten i arbeidsinnvandringen fra EØS-området de siste årene, så har den totale nettoinnvandringen vist en klar stigning. Arbeidsinnvandringen fra europeiske land bare forsterker den økende nettoinnvandringen, sier han. (FrP, 16.06.11) [Les mer](#)
Se også: [Befolkningsfremskrivninger. Nasjonale og regionale tall, 2011-2060](#) (SSB, 16.06.11)

Debatt: Polakker på samleband. - I min praksis har jeg hovedsakelig polske klienter, fordi jeg snakker polsk. De fleste sakene mine er innen arbeidsrett. Fellesnevneren for de polske arbeidstakerne som kontakter meg er at de er blitt utsatt for grove brudd på arbeidsmiljøloven av sin arbeidsgiver. Min erfaring er at jo dårligere polakkens norsk-kunnskaper er, desto grovere er rettsbruddene, skriver Sebastian Garstecki, advokatfullmektig i Advokatfirma Andersen & Bache-Wiig. (Dagbladet, 20.06.11) [Les debattinnlegget](#)

Lanserer tiltak for romfolket i Oslo -Løsgjengerloven ble avskaffet for å verdiggjøre norske rusmisbrukeres liv, men det er veldig få av disse som fortsatt tigger, sier sosialbyråd i Oslo, Anniken Hauglie (H). Hun mener EU-utvidelsen, med innlemmelse av Romania i 2009, som gjør det mulig for personer fra landet å reise passfritt i Europa, gjør at problemstillingen nå er forandret. Hun åpner nå for å gjeninnføre forbudet mot tiggning. (Ditt Oslo, 17.06.11) [Les mer](#)

Nyhetsbrev om EØS-midler fra den norske ambassaden i Polen. EØS-midlene skal bidra til økonomisk og sosial utjevning, og de skal bidra til å styrke samarbeidet mellom Norge og mottakerlandene. Den norske ambassaden i Warszawa ønsker gjennom regelmessig utsendelse av nyhetsbrev å informere om status for midlene i Polen. Samarbeidsavtalen mellom Polen og Norge (og Island og Liechtenstein) om midler fram til 2014 ble undertegnet i Gdansk 10. juni 2011. Migrasjonsforskning vil være et av områdene som er aktuelle for forskningssamarbeid. Informasjon om avtalen og tidsplan finnes i nyhetsbrevet. (Den norske ambassaden i Warszawa, 15.06.11) [Les nyhetsbrevet her](#)

FLERE NYHETER finner du på [Fafø Østforums nettside](#)

[Nyhetsarkivet](#)

[Bakgrunn](#)
[Deltakere](#)
[Kontakt](#)

Fafø Østforum er en forskningsstøttet møteplass som gir oppdatert kunnskap om virkningene av EU/EØS-utvidelsene, arbeids- og bedriftsvandring, endringer i politikkkutforming og innsikt i praktiske erfaringer. Gjennom seminarer og nettside er Fafø Østforum en kunnskapsleverandør på temaet. Forumet har i dag 18 deltakere - bedrifter, organisasjoner og offentlige instanser. Forumet er åpent for flere deltakere. Interesserte kan ta kontakt med Fafø Østforums prosjektleder [Line Eldring](#).

[FoU](#)
[Off dokumenter](#)
[Statistikk](#)
[Andre publ](#)
[Fafø Østforum publ](#)

På [nettsiden](#) finner du nyhetsklipp om EU-utvidelsen, informasjon om Fafø Østforums aktiviteter, derav program for kommende seminarer og foredragsfoiler fra tidligere seminarer. I Kunnskapsbasen finner du en rekke publikasjoner, se linker i venstre kolonne.

[Bestill nyhetsbrev](#)
[Avbestill](#)
[Nyhetsbrevarkiv](#)

Om nyhetsbrevet: Fafø Østforums elektroniske nyhetsbrev sendes ut jevnlig, og gir deg informasjon om Østforums seminarer, nye publikasjoner, samt tematisert utvalg av nyhetssaker fra vår nyhetstjeneste. Det er gratis å abonnere på nyhetsbrevet. Utskriftsvennlig pdf-versjon av nyhetsbrevene finner du i nyhetsbrevarkivet.

Kontakt:

Fafo, Postboks 2947 Tøyen, 0608 Oslo. Besøksadresse: Borggata 2b. [Google kart](#)

Tlf: (+ 47) 22 08 86 00. Fax: (+ 47) 22 08 87 00 www.fafo.no